

Prijsklem geen zelfstandige overtreding van het Amerikaanse mededingingsrecht

Het Amerikaanse Hooggerechtshof (hierna: Hooggerechts-hof) oordeelde dit jaar in de zaak *Pacific Bell Tel. Co. vs linkLine Commc'ns, Inc.* (hierna: *linkLine*) dat een prijsklem geen zelfstandige overtreding van het mededingingsrecht oplevert.¹ Deze bijdrage bespreekt hoe het Hooggerechtshof in *linkLine* tot haar oordeel kwam en waarom haar benadering afweek van die van de Europese Commissie en het Gerecht van Eerste Aanleg in zaken als *Telefónica* en *Deutsche Telekom AG vs Commissie*.

De feiten

linkLine en de andere eisers (hierna, collectief: *linkLine*) zijn aanbieders van DSL diensten zonder eigen netwerk. Teneinde eindgebruikers te bereiken kocht *linkLine* netwerktoegang van AT&T, de dominante telefoonmaatschappij in California.² AT&T bood deze netwerktoegang niet vrijwillig aan. Tot 2005 was zij daartoe verplicht ingevolge sectorspecifieke regelgeving.³ Die sectorspecifieke regelgeving werd in 2005 grotendeels afgeschaft vanwege de toenemende concurrentie van kabels, wireless local loop en satelliet.⁴ Echter, als voorwaarde voor goedkeuring van AT&T's overname van BellSouth in 2006, verplichtte de Federal Communications Commission (FCC)⁵ AT&T om whole-sale DSL-transportdiensten te blijven aanbieden tegen niet meer dan de DSL-prijzen die AT&T aan haar eindgebruikers in rekening bracht.⁶ *linkLine* maakte van die doorlopende verplichting gebruik. In 2003 stelde *linkLine* een civiele vordering in tegen AT&T voor monopolisering van de Californische DSL-markt door middel van een prijsklem. *linkLine* claimde dat AT&T haar winstmarge onrechtmatig onder druk bracht door *linkLine* hoge tarieven in rekening te brengen voor DSL-transportdiensten en tegelijkertijd lage DSL-prijzen te hanteren voor eindgebruikers.⁷

Het oordeel van het Hooggerechtshof

Het Hooggerechtshof oordeelde dat de prijsklem geen overtreding van het mededingingsrecht opleverde omdat (i) AT&T op grond van het mededingingsrecht geen plicht tot levering had, zodat haar wholesaletarieven niet onrechtmatig konden zijn, en (ii) AT&T geen rooftprijzen hanteerde, zodat haar eindgebruikersprijzen evenmin onrechtmatig waren.⁸

Geen mededingingsrechtelijke leveringsplicht, geen prijsklem

Het oordeel van het Hooggerechtshof in *linkLine* was geen verrassing. De juridische vraag die in *linkLine* voorlag was of een prijsklem een overtreding oplevert indien er op grond van het mededingingsrecht geen verplichting tot levering bestaat.⁹ Onder die omstandigheden blijft er van een prijsklem weinig over. Immers, zoals ook de Europese Commissie erkent, is een prijsklem in wezen niets meer dan een weigering tot levering.¹⁰

De kritieke vraag, of AT&T uit hoofde van het mededingingsrecht verplicht was om netwerktoegang aan *linkLine* te leveren, had het Hooggerechtshof in wezen reeds vijf jaar eerder beantwoord, in de zaak *Verizon Commc'ns, Inc. vs Law Offices of Curtis V. Trinko* (hierna: *Trinko*).¹¹ In die zaak oordeelde het Hooggerechtshof namelijk dat er uit hoofde van het mededingingsrecht voor de dominante telefoonmaatschappij Verizon geen verplichting bestond om concurrenten toegang te bieden tot haar netwerk.¹² Verizon's degradatie van de netwerktoegang die zij haar concurrenten ingevolge regulering aanbood was volgens het Hooggerechtshof derhalve geen overtreding van het mededingingsrecht.¹³

In *linkLine* oordeelde het Hooggerechtshof dat haar *Trinko*-uitspraak uitsloot dat de wholesaletarieven die AT&T aan *linkLine* in rekening bracht onrechtmatig waren.¹⁴ Wie het meerdere mag, mag immers ook het mindere. Aangezien AT&T ingevolge *Trinko* niet verplicht was om netwerktoegang te bieden,¹⁵ was zij evenmin verplicht om redelijke tarieven voor netwerktoegang in rekening te brengen, aldus het Hooggerechtshof.¹⁶ En zonder mededingingsrechtelijke leveringsplicht konden AT&T's eindgebruikersprijzen uitsluitend een overtreding opleveren als zij als rooftprijzen konden worden aangemerkt (waarover hierna meer).¹⁷

Het was dan ook met name de uitspraak van het Hooggerechtshof in *Trinko* die een significante breuk met het Europese mededingingsrecht inleidde. *linkLine* zette die trend slechts voort.

Tijdelijke monopolieprijzen zijn nodig als drijfveer voor innovatie en investering

Het verschil tussen *Trinko* en *linkLine* enerzijds en zaken

1 129 S. Ct. 1109 (2009).

2 Id. p. 1115.

3 Id.

4 Id.

5 De FCC is de Amerikaanse federale tegenhanger van de OPTA.

6 *linkLine*, 129 S. Ct. p. 1115.

7 Id.

8 Id. p. 1118-20.

9 Id. pp. 1114-15 en 1118.

10 Zie, bijvoorbeeld, SPEECH/09/202, Neelie Kroes, *The Interface between Regulation and Competition Law*, p. 2 (Hamburg, 28th April 2009) (hierna: *Kroes Speech*).

11 540 US 398 (2004).

12 Id. p. 410.

13 Id.

14 *linkLine*, 129 S. Ct. p. 1119.

15 Gelet op de uitspraak van het Hooggerechtshof in *Trinko* oordeelde de rechtbank in eerste aanleg in *linkLine* dat AT&T op grond van het mededingingsrecht niet verplicht was tot levering van netwerktoegang. Id. p. 1115-16. *linkLine* bestreed dat niet, maar stelde dat de prijsklem niettemin een onafhankelijke overtreding van het mededingingsrecht opleverde. Id. p. 1118.

16 Id. p. 1119.

17 Id. p. 1120.

als Deutsche Telekom AG vs Commissie anderzijds, is ten dele van principiële aard. In *Trinko* maakte het Hoogerechtshof bijvoorbeeld duidelijk dat het slechts in zeer bijzondere omstandigheden bereid is om een uitzondering te maken op het uitgangspunt dat het een monopolist vrijstaat niet te leveren aan concurrenten.¹⁸ Zij legde uit dat het hanteren van monopolieprijzen in de VS niet alleen geen schending van het mededingingsrecht is, maar dat het vooruitzicht om (tijdelijk) monopolieprijzen te kunnen heffen de drijfveer voor innovatie, investering en economische groei vormt.¹⁹ Een verplichting om infrastructuur te delen met concurrenten zou die drijfveer ondermijnen en derhalve in beginsel inconsistent zijn met het doel van de mededingingswetten.²⁰

Het heffen van monopolieprijzen kan onder het Europese mededingingsrecht wel degelijk een overtreding van het mededingingsrecht opleveren.²¹ En ofschoon dominante ondernemingen onder het Europees mededingingsrecht in beginsel eveneens het recht hebben om levering aan concurrenten te weigeren,²² is het duidelijk dat de Europese Commissie en gerechten daar makkelijker een uitzondering op maken dan het Hoogerechtshof indien zij menen dat dat nodig is om concurrentie in stand te houden of mogelijk te maken. Denk bijvoorbeeld aan zaken als *Magill*, *IMS Health* en *Microsoft*. De 'speciale verantwoordelijkheid'²³ die op dominante ondernemingen rust ingevolge het Europese mededingingsrecht betekent dat zij hun concurrenten soms een handje moeten helpen – *noblesse oblige*. In scherp contrast, merkte het Hoogerechtshof daar in *Trinko* over op dat het verplichten van samenwerking tussen concurrenten juist het ultieme mededingingsrechtelijke kwaad in de hand werkt: *collusie*.²⁴

Sectorspecifieke regulering maakt mededingingsrechtelijk optreden onnodig

Over de wisselwerking tussen het mededingingsrecht en sectorspecifieke regulering denkt het Hoogerechtshof eveneens heel anders dan de Europese Commissie en het Gerecht van Eerste Aanleg.

De Europese Commissie en het Gerecht van Eerste Aanleg zien voor het mededingingsrecht een belangrijke aanvullende rol weggelegd in geregeerde markten.²⁵ Dat verbaast niet. Sectorspecifiek en algemeen

mededingingsrecht komen in de EG uit hetzelfde nest en dienen min of meer hetzelfde Europese doel – bevordering van concurrentie en een gemeenschappelijke markt. Er is in de telecomsector in dat verband intense samenwerking tussen de sectorspecifieke en algemene mededingingstoezichhouders.²⁶ In een recente speech noemde Neelie Kroes sectorspecifieke regulering en algemeen mededingingsbeleid dan ook 'very close relatives'.²⁷ In lijn met deze benadering hanteert de Europese Commissie als beleid dat zij minder terughoudend behoeft te zijn in het opleggen van een leveringsplicht indien een dergelijke plicht reeds uit hoofde van sectorspecifieke regulering bestaat.²⁸

Dit beleid staat in schril contrast met de uitspraak van het Hoogerechtshof in *Trinko*. In die zaak oordeelde het Hoogerechtshof dat geregeerde leveringsplichten geen uitzondering creëren op het mededingingsrechtelijke uitgangspunt dat monopolisten niet verplicht zijn hun concurrenten te helpen.²⁹ Sterker nog, het Hoogerechtshof oordeelde dat gedaagde Verizon vanuit het mededingingsrecht niet verplicht was netwerktoegang aan concurrenten te bieden juist omdat (i) zij die dienst zonder regulering nooit vrijwillig zou hebben aangeboden, en (ii) er reeds sectorspecifiek toezicht op naleving van de geregeerde leveringsverplichtingen bestond.³⁰ Omdat sectorspecifieke regulering reeds netwerktoegang vereiste, zag het Hoogerechtshof evenmin aanleiding om zich te buigen over de *essential facilities doctrine* (die het Hoogerechtshof tot op heden nog nooit heeft erkend).³¹

linkLine zette de *Trinko* lijn voort. Tijdens de hoorzitting vroeg het Hoogerechtshof de partijen waarom er noodzaak was voor mededingingsrechtelijk ingrijpen als *linkLine* simpelweg naar de FCC kon stappen om zich over AT&T's wholesaleprijzen te beklagen. De mogelijkheid om sectorspecifieke interventie van de FCC te zoeken werd niet ontkend. De partijen die voor erkenning van een prijsklemclaim pleitten, voerden echter aan dat sectorspecifieke regulering en mededingingsrecht geen alternatieven maar complementen zijn, in het bijzonder waar de intensiteit van regulering steeds meer afneemt.³² Zij verwezen daartoe naar de praktijk van de Europese Commissie.³³ Het Hoogerechtshof was duidelijk niet overtuigd en gaf aan dat zij weinig waarde hechtte aan wat de Europese Commissie doet.³⁴

18 *Trinko*, 540 US p. 408.

19 *Id.* p. 407.

20 *Id.* p. 407-08. Deze discussie laaide ook weer op in de *linkLine*-zaak. Tijdens de hoorzitting vroeg het Hoogerechtshof de advocaat van AT&T bijvoorbeeld of er in de economische literatuur consensus bestond omtrent de stelling dat het toestaan van een prijsklemclaim investering en innovatie in telecomnetwerken (en prijsconcurrentie) zou ondermijnen. De advocaten verschilden daarover van mening. Zie *HR'g Tr. p. 16-18 and 51*, *Pacific Bell Tel. Co. vs linkLine Commc'ns, Inc.*, No. 07-512 (Dec. 8, 2008) (*HR'g Tr. linkLine*).

Zie artikel 82(a) EG-Verdrag; zie tevens *Case 27/76, United Brands vs Commissie* (1978), E.C.R. 207.

21 Zie bijvoorbeeld, *Guidance on the Commission's enforcement priorities in applying Article 82 of the EC Treaty to abusive exclusionary conduct by dominant undertakings § 75 (C(2009) 964 Final, Feb. 9, 2009)*, beschikbaar op <http://ec.europa.eu/competition/antitrust/art82/guidance.pdf> (hierna: 'Commission Guidance on Article 82').

22 Zie *Commission Guidance on Article 82 § 1*.

23 *Trinko*, 540 US p. 408.

24 Zie *Kroes Speech*, p. 3.

25 *Id.*

26 *Id.*

27 *Id.* p. 2.

28 Zie *Commission Guidance on Article 82 § 82*. In verband met het opleggen van een leveringsplicht, overweegt de Commissie tevens dat de meeste dominante telefoonmaatschappijen hun netwerken deels te danken hebben aan staatsfinanciering of aan speciale exclusiviteitsrechten. *Id.* Dat is in de Verenigde Staten slechts ten dele het geval. De dominante Amerikaanse telefoonmaatschappijen waren nooit onderdeel van de staat, maar zij genoten wel jarenlang van van overheidswege toegekende regionale monopolies. Zie bijvoorbeeld, *Bell Atlantic Corp. vs Twombly*, 550 US 544, 548 en 567-68 (2007) (hierna: *Twombly*) ('In the decade preceding the 1996 Act and well before that, monopoly was the norm in telecommunications, not the exception'); *Verizon Communs., Inc. vs FCC*, 535 US 467, 477-478 (2002) ('Companies providing telephone service have traditionally been regulated as monopolistic public utilities.').

29 *Trinko*, 540 US p. 408-411.

30 *Id.* p. 409-10.

31 *Id.* p. 410-11.

32 *HR'g Tr. linkLine*, p. 50.

33 *Id.* p. 44-50.

34 *Id.* p. 46.

Roofprijzen en het gevaar van valse positieven in toepassing van het mededingingsrecht

Volgens het Hooggerechtshof weegt de op zijn best marginale toegevoegde waarde van mededingingstoezicht in een gereguleerde markt als de telecomsector niet op tegen de kosten van mededingingsrechtelijk ingrijpen.³⁵ Zij benadrukte in *Trinko* dat het gevaar van valse positieven in misbruikzaken groot is omdat monopolisering vaak moeilijk is te onderscheiden van agressieve concurrentie.³⁶ En valse positieven leiden tot minder in plaats van meer concurrentie en innovatie.

Dezelfde overwegingen lagen ten grondslag aan het oordeel van het Hooggerechtshof in *linkLine* dat AT&T's eindgebruikerstarieven niet onrechtmatig waren. Zonder mededingingsrechtelijke leveringsplicht was het Hooggerechtshof uitsluitend bereid AT&T's eindgebruikerstarieven als onrechtmatig aan te merken indien het roofprijzen waren. Van roofprijzen is ingevolge het Amerikaanse federale mededingingsrecht slechts sprake indien (i) de gedaagde beneden haar eigen kosten prijst³⁷ en (ii) het aannemelijk is dat de gedaagde de verliezen die zij lijdt als gevolg van de roofprijzen later door middel van monopolistische prijzen kan goedmaken (hierna: "recoupment").³⁸ *linkLine*'s vordering voldeed niet aan deze toets; zij had niet bepleit dat AT&T DSL diensten aanbood beneden haar eigen kostenniveau, laat staan dat er een kans op recoupment was.³⁹ Het Hooggerechtshof was niet bereid om in de context van een prijsklemclaim een minder stringente toets voor roofprijzen toe te passen. Dat zou volgens het Hooggerechtshof tot perverse resultaten leiden. Agressieve prijsconcurrentie is immers juist waar de mededingingswetten op toezien.⁴⁰ Mededingingsrechtelijk ingrijpen dat ondernemingen dwingt hun prijzen te verhogen, moet daarom uitsluitend bij hoge uitzondering plaatsvinden, als het onmiskenbaar is dat lage prijzen op de lange termijn zullen leiden tot monopolie prijzen.⁴¹ Het tweede element van de toets voor roofprijzen, de recoupment, staat daarvoor borg en dient aldus ter voorkoming van valse positieven.

Ook in dit opzicht wijkt de Amerikaanse benadering enigszins af van de Europese. In een recente uitspraak in de zaak *France Telecom SA vs Commissie* bevestigde het Hof van Justitie dat onder het Europees mededingingsrecht een minder stringente test voor roofprijzen geldt dan in de Verenigde Staten. Het Hof van Justitie oordeelde in die zaak overeenkomstig haar eerdere uitspraken dat bewijs van prijzen beneden de gemiddelde variabele of totale kosten van de gedaagde onderneming voldoende is om misbruik van een machtspositie door middel van roofprijzen aan te tonen.⁴² Bewijs van een

reële kans tot recoupment van verliezen is volgens het Hof van Justitie niet nodig onder het Europees mededingingsrecht.⁴³

De rechter is geen toezichthouder

In haar uitspraken in *Trinko* en *linkLine* maakte het Hooggerechtshof duidelijk dat haar beslissingen in die zaken ten dele ook te maken hadden met institutionele problemen. Hoe kan een rechter een prijsklem in de toekomst voorkomen? Rechters zijn niet uitgerust om het prijsgedrag van marktpartijen te reguleren.⁴⁴ Dat geldt in bijzonder met betrekking tot een prijsklem, aangezien dat prijsregulering op twee verschillende niveaus zou vergen – wholesale en retail.⁴⁵ Daar is een toezichthouder voor nodig.⁴⁶

Ofschoon het Hooggerechtshof zich daarover in de zaken *Trinko* en *linkLine* niet uitsprak, is er mogelijk nog een ander probleem van institutionele aard die haar conservatieve benadering in die zaken verklaart. Zoals bijna alle mededingingsrechtzaken die het Hooggerechtshof in de afgelopen jaren heeft behandeld, waren ook *Trinko* en *linkLine* civiele zaken, aangebracht door private partijen met vorderingen voor drievoudige schadevergoeding. In een recente mededingingsrechtelijke uitspraak, die eveneens de telecomsector betrof, drukte het Hooggerechtshof haar zorg uit over afpersingsclaims in civiele mededingingsrechtzaken.⁴⁷ De zeer hoge kosten van het procederen in mededingingszaken, de dreiging van verdrievoudiging van schadevergoeding en de onvoorspelbaarheid van juryrechtspraak doen menig gedaagde schikken, zelfs als claims kansloos zijn. Voorts is er het gevaar dat grote ondernemingen besluiten minder agressief te concurreren ter voorkoming van dergelijke rechtzaken door minder efficiënte concurrenten of opportunistische advocaten. Met andere woorden, juist omdat de meeste mededingingszaken in de Verenigde Staten door private partijen met dubieuze belangen worden aangebracht, is het gevaar van valse positieven des te groter.

Deze institutionele problemen spelen een minder prominente rol in zaken als *Deutsche Telekom*, *Telefónica* en *France Telecom* aangezien ze door de Europese Commissie werden vervolgd.

Concurrentie van kabelaars, wireless local loop en satelliet

Ten slotte is het nog noemenswaardig dat het Hooggerechtshof in *linkLine* observeerde dat dominante Amerikaanse telefoonbedrijven als AT&T in de consumentenmarkt voor breedbandinternetdiensten inmiddels intensieve concurrentie ondervinden van kabelaars, wireless local loop en satelliet. Het Hooggerechtshof nam dit strikt genomen niet in haar oordeel mee aangezien zij louter over rechtsvragen en niet over feiten oordeel-

35 *Trinko*, 540 US at 414.

36 *Id.* p. 414.

37 Het Hooggerechtshof heeft tot op heden nog niet geoordeeld welk kosten niveau daarbij geldt. In de literatuur wordt vaak naar gemiddelde variabele kosten gekeken.

38 *Zie Brooke Group Ltd. vs Brown & Williamson Tobacco Corp.*, 509 US 209, 222-24 (1993).

39 *Zie linkLine*, 129 S. Ct. p. 1120.

40 *Id.*

41 *Id.*

42 *Zie Case C202/07P, France Telecom SA vs Commissie* § 36, 2009 ECJ (2 Apr. 2009).

43 *Id.* § 37.

44 *Zie linkLine*, 129 S. Ct. p. 1120-21.

45 *Id.* p. 1121.

46 *Zie Trinko*, 540 US p. 414-15.

47 *Zie Twombly*, 550 US 544. Voor een bespreking van de *Twombly*-uitspraak, zie mijn bijdrage 'Amerikaans Hooggerechtshof maakt het brengen van antitrust claims hoogdrempeliger', AM 2007, p. 141-144.

de. Maar zij merkte niettemin op dat deze toegenomen concurrentie op zichzelf ook al reden was om te oordelen dat AT&T uit hoofde van het mededingingsrecht niet verplicht was om concurrenten toegang tot haar netwerk te bieden.⁴⁸ Met robuuste netwerkconcurrentie was er geen mededingingsrechtelijke rechtvaardiging meer voor het verplichten van netwerktoegang. Een vergelijking van de Amerikaanse en Europese breedbandinternetmarkten gaat het bestek van deze bijdrage te buiten. Maar de Duitse, Spaanse en Franse breedbandinternetmarkten waren mogelijk minder concurrerend dan de Californische⁴⁹ zodat het verschil tussen de uitkomst in zaken als *linkLine* en zaken als *Telefónica*, *Deutsche Telekom* en *France Télécom* wellicht op grond van een verschil in marktomstandigheden gerechtvaardigd is.

Tot slot

De uitspraak van het Hooggerechtshof in de zaak *linkLine* bevestigt dat er op bepaalde vlakken nog steeds scherpe verschillen bestaan tussen het Amerikaanse en Europese mededingingsrecht. Voor een belangrijk deel zijn die verschillen van principiële aard en zullen ze waarschijnlijk voor lange tijd blijven bestaan. Maar in zekere mate lijken de verschillen tussen de Amerikaanse en Europese aanpak ook te kunnen worden verklaard door een andere institutionele context en andere marktomstandigheden. Met de invoering van meer civielrechtelijke handhaving in het Europese

mededingingsrecht en de toename van concurrentie in geregeerde markten is het derhalve denkbaar dat de verschillen op de lange termijn wat zullen verwateren. Bovendien zullen de plannen van de Obama-regering voor agressievere handhaving – onder meer tegen monopolisering – het Amerikaanse mededingingsbeleid waarschijnlijk weer wat dichterbij het Europese brengen.⁵⁰ En President Obama's benoeming van een nieuwe raadsheer voor het Hooggerechtshof leidt uiteindelijk wellicht eveneens tot een minder scherp onderscheid tussen de Amerikaanse en Europese mededingingsrechtelijke rechtspraak.⁵¹

Daniel S. Bitton, advocaat te New York bij Axinn | Veltrop | Harkrider | LLP

⁴⁸ Zie *linkLine*, 129 S. Ct. p. 1118, n.2.

⁴⁹ Zie bijvoorbeeld, MEMO/07/274, Commission decision against *Telefónica* – frequently asked questions, p. 3 (Brussels, 4th July 2007) (“The Spanish cable operators (. . .) have not exerted sufficient competitive pressure on *Telefónica* as to mitigate or neutralise the effect that the margin squeeze has had on consumers in terms of high retail prices.”).

⁵⁰ De huidige Assistant Attorney-General verantwoordelijk voor de handhaving van het mededingingsrecht door de US Department of Justice, Christine Varney, heeft bijvoorbeeld aangegeven dat zij Section 2 van de Sherman Act (de Amerikaanse equivalent van artikel 82 van het EG-Verdrag) meer wil gaan handhaven dan in de Bush-regering gebeurde, met name in de tech sectors. Zie Christine A. Varney, Ass. Att’y-Gen., Antitrust Division, US Dep’t of Justice, *Vigorous Antitrust Enforcement in this Challenging Era*, p. 9-14, Remarks as Prepared for the Center for American Progress (May 11, 2009), beschikbaar op <http://graphics8.nytimes.com/images/2009/05/12/business/VarneySpeech.pdf>. Varney heeft tevens aangegeven zich minder zorgen te maken over het gevaar van valse posities in de handhaving van Section 2 (waar het Hooggerechtshof juist zorg over uitdrukte in *Trinko*). Zie Josh Wright, DOJ AAG Designate Christine Varney on Section 2, Europe, Google & A Puzzling Statement About Error Costs, Truth on the Markets (Feb. 22, 2009), beschikbaar op <http://www.truthonthemarket.com/2009/02/22/doj-aag-designate-christine-varney-on-section-2-europe-google-a-puzzling-statement-about-error-costs/>. Daar staat wel tegenover dat Varney eveneens heeft opgemerkt dat zij minder ‘extreem’ in de handhaving van Section 2 zal zijn dan de Europese Commissie. *Id.*

⁵¹ Zie bijvoorbeeld, Steven Perlstein, *Can Obama Bring Back the Trust Busters?* *Washington Post* (May 17, 2009), beschikbaar op <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2009/05/15/AR2009051502920.htm>.